

**СПИСОК ДЖЕРЕЛ**

1. Білецька М., Підварко Т. Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до концертно-виконавської діяльності. *Молодь і ринок*. 2020. №1 (180). С. 46–50.

2. Скуратовська М. О. Концертно-виконавська діяльність у фаховій підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Музичне мистецтво в освітнологічному дискурсі*. 2020. № 5. С. 60–65.

3. Цагарелли Ю. А. Психологія музично-виконавської діяльності: навчальний посібник. СПб.: Композитор, 2008. 368 с.

4. Юник Д. Г. Виконавська надійність музиканта: зміст, структура і методика формування: монографія. Київ: ДАКККіМ, 2009. 338 с.

5. Agay D. (Eds). *Teaching piano: A comprehensive guide a reference book for the instructor* / New York: Music Sales Corp., 2012. 702 p.

6. Hargreaves D. J., North A. C. *The social psychology of music*. Oxford: Oxford University Press, 2007. 303 p.

**REFERENCES**

1. Biletska, M., Pidvarko, T. (2020). Formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva do kontsertno-vykonavskoi diialnosti. [Forming future music teacher's preparedness for concert and performing activities]. *Molod i rynok*. 1 (180), S. 46–50. [in Ukrainian]

2. Skuratovska, M. O. (2020). Kontsertno-vykonavska diialnist u fakhovii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva. [Concert and performing activities in the future music teacher's professional training]. *Muzychne mystetstvo v osvitolohichnomu dyskursi*. 5. S. 60–65. [in Ukrainian]

3. Tsaharely, Yu. A. (2008). *Psykholohiia muzychno-vykonavskoi diialnosti* [Psychology of musical and performing activities. Saint Petersburg]. [in Russian]

4. Yunyk, D. H. (2009). *Vykonavska nadiinist muzykanta: zmist, struktura i metodyka formuvannia*. [Performing reliability of a musician: Content, structure and method of formation]. Kyiv. [in Ukrainian]

7. Agay, D. (Eds). (2012). *Teaching piano: A comprehensive guide a reference book for the instructor*. New York. [in English]

5. Hargreaves, D. J., & North, A. C. (2007). *The social psychology of music*. Oxford. [in English]

**ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ**

**ТКАЧЕНКО Тетяна Володимирівна** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу та оперної підготовки Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

*Наукові інтереси:* формування вокально-звукової культури здобувачів вищої мистецької освіти.

**ШУМСЬКА Ольга Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фортепіано Харківської гуманітарно-педагогічної академії.

*Наукові інтереси:* інструментально-виконавська підготовка майбутніх педагогів-музикантів.

**INFORMATION ABOUT THE AUTHORS**

**TKACHENKO Tetiana Volodymyrivna** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Solo Singing and Opera Training of Kharkiv I. P. Kotliarevskiy National University.

*Scientific interests:* formation of vocal and sound culture of university students in art specialties.

**SHUMSKA Olha Oleksandrivna** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Piano of Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy.

*Scientific interests:* instrumental and performing training of future teachers-musicians.

*Стаття надійшла до редакції 21.04.2024 р.*

УДК 378:796(73)

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-94-98

**ФІЛОНЕНКО Оксана Володимирівна** –

доктор педагогічних наук, професор,  
 професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти  
 Центральноукраїнського державного університету  
 імені Володимира Винниченка  
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4453-9887>  
 e-mail: oksana.filonenko02@gmail.com

**ВИХОВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США**

*На сучасному етапі розвитку вищої освіти надзвичайної актуальності набуває узагальнення й використання передового світового досвіду виховання фізичної культури студентів у США. Як відомо, США є визнаним лідером в світі не тільки в освітній сфері, а й у сфері спорту та фізкультурної діяльності, що й зумовило подальший аналіз досвіду фізичного виховання в університетах США У статті розкрито стан дослідження проблеми виховання фізичної культури студентів в університетах США.*

*На основі опрацьованих джерел встановлено, що характерними рисами системи освіти США є її децентралізація й полікультурна спрямованість; максимальне врахування потреб американського суспільства, ринку праці, сучасних тенденцій у галузі педагогічних знань. Ця особливість знаходить відображення у вимогах до університетської підготовки викладачів фізичного виховання, стандартах акредитації спеціальності й оціночних стандартах випускників.*

*В університетах США немає обов'язкових занять з фізичного виховання, проте студенти активно займаються в спортивних секціях і центрах фізичного оздоровлення, організованих при університетах. Найчастіше практикуються такі основні форми організації занять з фізичного виховання: заняття у факультативних групах за обраним видом рухової активності з обов'язковим відвідуванням, виконання певних вимог і складанням заліків для отримання залікових балів, що йдуть у диплом; участь у будь-яких масових змаганнях за власним вибором; заняття одним з видів спорту чи рухової активності в групі або самостійно для зміцнення здоров'я, проведення дозвілля тощо.*

*Дослідники виділяють такі особливості фізичного виховання в університетах США: гармонійне поєднання навчання та дозвілля студентів; фінансова підтримка фізичного розвитку студентів; розвинена система факультативних та рекреаційних занять; комерціалізація та професіоналізм студентського спорту.*

*Перспективи подальших розвідок напрямку вбачаємо у вивченні можливостей застосування американського досвіду виховання фізичної культури студентів у системі вищої освіти України.*

**Ключові слова:** фізичне виховання, фізична культура, університети, досвід США.

**FILONENKO Oksana Volodymyrivna –**

Doctor of Pedagogy Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Pedagogy and Special Education  
of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State UniversityORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4453-9887>

e-mail: oksana.filonenko02@gmail.com

## EDUCATION OF PHYSICAL CULTURE OF STUDENTS IN US UNIVERSITIES

*At the current stage of the development of higher education, the generalization and use of the world's leading experience in the education of physical culture of students in the USA is becoming extremely relevant. As you know, the USA is a recognized leader in the world not only in the field of education, but also in the field of sports and physical culture, which led to further analysis of the experience of physical education in US universities.*

*Based on the studied sources, it was established that the characteristic features of the US education system are its decentralization and multicultural orientation; maximum consideration of the needs of American society, the labor market, and modern trends in the field of pedagogical knowledge. This feature is reflected in the requirements for university training of physical education teachers, accreditation standards for the specialty, and evaluation standards for graduates.*

*There are no mandatory classes in physical education in US universities, but students are actively engaged in sports sections and physical rehabilitation centers organized at universities. The following basic forms of organization of physical education classes are most often practiced: classes in optional groups for the chosen type of physical activity with mandatory attendance, fulfillment of certain requirements and the compilation of credits to receive credit points that go towards the diploma; participation in any mass competition of your own choice; practicing one of the types of sports or motor activity in a group or independently to improve health, spend leisure time, etc.*

*Researchers highlight the following features of physical education in US universities: a harmonious combination of study and student leisure; financial support for physical development of students; a developed system of optional and recreational classes; commercialization and professionalism of student sports.*

*We see the prospects for further exploration directly in the study of the possibilities of applying the American experience in the education of physical culture of students in the system of higher education in Ukraine.*

**Keywords:** physical education, physical culture, universities, US experience.

**Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.** Фізичне виховання у сфері вищої освіти має на меті забезпечити виховання в осіб, що навчаються у вищих навчальних закладах, потреби самостійно опановувати знання, вміння й навички управління фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців [5].

У зв'язку з цим надзвичайної актуальності набуває узагальнення й використання передового світового досвіду організації фізичного виховання студентів у США. Як відомо, США є визнаним лідером в світі не тільки в освітній сфері, а й у сфері спорту та фізкультурної діяльності, що й зумовило подальший аналіз досвіду фізичного виховання в університетах США [8].

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Окремим аспектам виховання фізичної культури студентів в університетах США присвячені праці українських учених: Т. Дереки [1], Г. Грибан [2], А. Ковальчук [2], Д. Мазний [3], С. Мединського [4], Л. Рибалко [6; 7], М. Ричкова [8], Л. Черній [9] та ін. Однак, враховуючи сучасні запити освіти на вивчення світового досвіду потребують подальшого вивчення особливостей фізичного виховання студентів в закладах вищої освіти США.

**Мета статті** – розкрити стан дослідження проблеми фізичного виховання фізичної культури студентів в університетах США.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** У Сполучених штатах Америки досить ефективно діють кілька моделей організації у ЗВО, які описані у наукових працях [11; 12].

У США фізкультурно-оздоровча діяльність у закладах вищої освіти контролюється не лише регіонально, а й державними органами [7].

Характерними рисами системи освіти США є її децентралізація й полікультурна спрямованість; максимальне врахування потреб американського суспільства, ринку праці, сучасних тенденцій у галузі педагогічних знань. Ця особливість знаходить відображення у вимогах до університетської підготовки викладачів фізичного виховання, стандартах акредитації спеціальності й оціночних стандартах випускників. Процес ліцензування та сертифікації професійної діяльності вчителів у США відбувається на основі тестів, розроблених відповідно до стандартів Interstate Teacher Assessment and Support Consortium (INTASC) та National Board for Professional Teaching Standards (NBPTS), за допомогою яких оцінюють базові (basic skills), загальні (general knowledge) і фахові (subject matter knowledge) компетентності; педагогічну компетенцію (pedagogical knowledge) й знання; педагогічну компетенцію з фахового предмета (subject-specific pedagogical knowledge) [1, с. 72].

Відтак, система професійної освіти США у галузі фізичної культури і спорту відображається у змісті освіти, що ґрунтується на основі модульно-компетентнісного підходу. Особливістю американської освіти є те, що будь-який рівень освіти закінчується отриманням документа про освіту. Студент має право продовжити навчання за обраною спеціальністю за індивідуальною програмою. Під час навчання залікові одиниці у вищому навчальному закладі розраховуються на підставі часу, який студенти проводять на заняттях (аудиторні години) [4].

Провідною установою, що відповідає за проведення ліцензування, є департамент освіти штату (Department of Education), який використовує тестові завдання двох розробників: Educational Testing Service (ETS) та National Evaluation System (NES). Оскільки система вищої освіти США децентралізована, то деякі штати розробляють тестові завдання самостійно або у співпраці з NES [9, с. 14].

В американських коледжах та університетах навчальними програмами з фізичного виховання передбачено три рівні підпрограм, які емпірично враховують рівні підготовки студентів: низький (початківці) – 70%, середній – 20%, високий – 10% [7], при цьому контрольні нормативи присутні лише для студентів середнього й високого рівня, що дозволяє диференціювати підходи до організації фізичного виховання, зробити його більш досяжним з точки зору фізичної готовності до виконання завдань, які ставляться на заняттях. У вищій освіті США пропонуються програми з фізичного виховання трьох видів: спортивноорієнтовані на основі застосування спортивних ігор, тенісу, аеробної гімнастики та боротьби; переважно теоретичні, – для формування стабільних мотивів ведення здорового способу життя, та комплексні, що поєднують обидва компоненти. Спортивно орієнтовані програми з фізичного виховання у ВНЗ почали функціонувати ще у 1860 році і набули широкого розповсюдження у наступні 12 років. На кінець ХХ століття цими програмами був охоплений кожен студент університету, а в середині 70-х років розклад більшості коледжів та університетів вже містив програми, переважно спрямовані на збереження здоров'я. Далі їх відсоток дійшов до 52%, тоді як спортивно орієнтовані склали 33 % [10; 3].

В американській системі фізичне виховання студентів не є обов'язковою навчальною дисципліною і не існує єдиної типової уніфікованої програми. Кожний штат, округ, окремий ЗВО чи викладач мають право на розробку програми з фізичного виховання, власних рекомендацій залежно від інтересів студентів, умов, традицій ЗВО і особливостей викладацького складу та матеріально-технічної бази. Фізичне виховання студентів у США здійснюється в кожному ЗВО засобами спортивної підготовки з обраних видів спорту, обов'язкові заняття з фізичного виховання є тільки на I курсі. В усіх університетах передбачено курс оздоровчого фізичного тренування (Health Related Fitness Training).

Найчастіше практикуються такі основні форми організації занять з фізичного виховання: 1) заняття у факультативних групах за обраним видом рухової активності з обов'язковим відвідуванням, виконання певних вимог і складанням заліків для отримання залікових балів, що йдуть у диплом; 2) участь у будь-яких масових змаганнях за власним вибором; 3) заняття одним з видів спорту чи рухової активності в групі або самостійно для зміцнення здоров'я, проведення дозвілля тощо. Найпоширенішою формою фізичного вдосконалення студентів є факультативні заняття загальної фізичної підготовки, спортивного

тренування та рекреації, що організуються на елективній основі. Окрім того, у центрах здоров'я фахівці проводять заняття у лікувальних і оздоровчих групах, у яких займаються практично здорові студенти, що не мають бажання або не хочуть займатися спортом. У центрах здоров'я студенти можуть пройти діагностування функціональних можливостей різних систем чи комплексне лікарське обстеження. На основі отриманих даних для кожного студента розробляється індивідуальна програма фізкультурно-оздоровчих занять з урахуванням обсягу та інтенсивності навантаження, енергозатрат, харчування тощо. Велика кількість американців прославили свою країну саме у галузі спорту. Серед найвідоміших можна назвати боксера Мохаммеда Алі, легкоатлета Боба Бімона, рекорд якого по стрибкам у довжину протримався біля 20 років. Популяризація урядом США здорового способу життя призвела до того, що все більша кількість американців прагне відмовитися від шкідливих звичок і приділяти увагу заняттям спортом [2, с. 28].

У США студент навчається в університеті платно. В кошторисі витрат передбачена оплата фізичного оздоровлення. Оплата занять фізичним вихованням хоча і варіюється, але за семестр, як правило, вона відповідає 15 годинам, тобто 60 \$ зі студента, що дає можливість користуватися всіма тренажерами, спортивними залами, плавальним басейном, спортивними майданчиками та полями, брати участь в діяльності різних спортивних гуртків і в змаганнях. При університетах наявний широкий спектр різних тренувальних програм з оздоровлення (з водних видів спорту, фітнес, спортивні змагання), які розраховані на різний рівень фізичного розвитку студентів, викладачів і співробітників. Працює ціла низка фізкультурно-оздоровчих програм, що забезпечують систематичний розвиток фізичних якостей в молоді, формування лідерських якостей і підвищення спортивної майстерності. Спонсорами у всіх видах фізкультурно-оздоровчої роботи у США виступають і державні організації і страхові компанії, товариства, центри, ради, федерації, комісії. Цю роботу в країні забезпечують компетентні фахівці з фізичної культури і спорту, які повинні мати універсальні дипломи [6].

М. Ричкова виділяє такі особливості фізичного виховання в університетах США: гармонійне поєднання навчання та дозвілля студентів; фінансова підтримка фізичного розвитку студентів; розвинена система факультативних та рекреаційних занять; комерціалізація та професіоналізм студентського спорту [8, с. 56].

Першою особливістю фізичного виховання у США є гармонійне поєднання навчання та дозвілля студентів. У зв'язку з тим, що кожен ЗВО самостійно розробляє навчальні програми з фізичного виховання, вони мають відмінності в спортивних традиціях; специфіці спеціальностей; матеріальній базі; у виборі популярних видів спорту тощо. Протягом багатьох років базові програми з фізичного виховання зазнавали змін, що стосуються змісту основного курсу і його основних

розділів, а також питань організації фізичного виховання студентів і контролю рівня їх фізичної підготовленості. У 1959 р. кожні 9 університетів і коледжів США з 10 встановлювали вимоги щодо обов'язкового навчання студентів із курсу «Фізичне виховання». Сьогодні тільки кожні 6 із 10 навчальних закладів вважають фізичне виховання обов'язковим предметом, необхідним для факультативного освоєння [3].

Наступною з особливостей можна вважати отримання спортивних стипендій. Така програма підтримки студентів-спортсменів була запропонована саме американськими університетами. Отже, у перші роки ХХ ст. за допомогою спортивних стипендій багато студентів США могли поєднувати навчання у вищому навчальному закладі з участю у великому спорті, а за відсутності спортивних стипендій багато хто не зміг би відвідувати заняття в університеті. Повна стипендія передбачає оплату не тільки проживання та різні побутові аспекти, а також гроші на книги й інші невеликі витрати. Однак, слід зазначити, що система забезпечення спортивними стипендіями є досить своєрідною. Основним фінансовим джерелом є доходи від великого спорту, включно із контрактами, благодійними акціями й матчами. Розподілом усіх цих коштів займаються не фінансова служба університету, а спортивний факультет університету або ж кафедра фізичного виховання та спорту.

Особливою в американській системі фізичного виховання також є така форма організації занять, як факультатив. Важливість позакласних заходів у кампусах університетів добре відома. Ці заходи існують на додаток до навчального плану університету і сприяють збільшенню освітнього досвіду студента. Практично будь-який тип участі студентів у коледжі позитивно впливає на їх навчання й розвиток. Позакласні заходи (факультативи) забезпечують відповідну установку до залучення і взаємодії з іншими студентами. Таким чином, відбувається збільшення ефективності навчання та підвищення рівня розвитку студентів [8, с. 58].

Комерціалізація фізичного виховання та спорту є характерною рисою для Сполучених Штатів Америки. У період між 1981–1984 рр. різко зросла частка телевізійних доходів від продажу прав трансляції студентського баскетболу й американського футболу. До середини 1984 рр. асоціація володіла монополією правом на укладення контрактів із телекомпаніями від імені всіх своїх членів із наступним розподілом між ними отриманих від цього доходів. Така практика пригнічувала інтереси великих університетів і коледжів, що мають сильні футбольні та баскетбольні команди, оскільки саме гра цих команд приваблювала телеглядачів. У той самий час такий принцип розподілу доходів підтримував спортивні бюджети середніх і невеликих навчальних закладів [9].

**Висновки та перспективи подальших розвідок напряму.** Отже, на основі опрацьованих джерел встановлено, що характерними рисами системи освіти США є її децентралізація й

полікультурна спрямованість; максимальне врахування потреб американського суспільства, ринку праці, сучасних тенденцій у галузі педагогічних знань. Ця особливість знаходить відображення у вимогах до університетської підготовки викладачів фізичного виховання, стандартах акредитації спеціальності й оціночних стандартах випускників. Перспективи подальших розвідок напряму вбачаємо у вивченні можливостей застосування американського досвіду виховання фізичної культури студентів у системі вищої освіти України.

#### СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Дерєка Т. Професійна підготовка фахівців фізичного виховання у США. *Continuing professional education: theory and practice (series: pedagogical sciences)*. 2016. Issue № 1–2 (46–47). С. 71–76. URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16932/1/Dereka\\_NPO\\_TP\\_2016\\_1-2.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16932/1/Dereka_NPO_TP_2016_1-2.pdf)
2. Ковальчук А. Г., Грибан Г. П. Фізичне виховання і спорт у вищих навчальних закладах США. URL: [http://eprints.zu.edu.ua/12434/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20\\_d.pdf](http://eprints.zu.edu.ua/12434/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20_d.pdf)
3. Мазний Д. Організація фізичного виховання у вищих навчальних закладах Сполучених Штатів Америки. URL: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2017-01/2017-01-34.pdf>
4. Мединський С. В. Діяльність американського альянсу здоров'я, фізкультурної освіти, рекреації й танців крізь призму часу. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*: збірник наукових праць. 2012. № 3 (19). С. 35–38.
5. Положення про організацію фізичного виховання і масового спорту у вищих навчальних закладах: наказ Міністерства освіти і науки України, 11.01.2006 р. № 4. *Інформаційний збірник*. 2006. № 10–12. С. 16–37.
6. Рибалко Л. М. Світовий досвід фізкультурно-оздоровчої діяльності у закладах вищої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Київ, 2019. Вип. 3. (110). С. 487–491.
7. Рибалко Л. М. Сучасна фізкультурно-оздоровча робота в зарубіжних країнах. URL: <https://www.google.com/search>
8. Ричкова М. Особливості фізичного виховання в університетах США. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2016. № 4 (58). С. 55–61.
9. Черній Л. В. Компетентнісний підхід у фаховій підготовці майбутніх учителів іноземної мови в університетах США: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. ТНПУ ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2011. 20 с.
10. Adams T., Brynteson P. The effects of two types of physical education programs on attitudes and exercise habits of college alumni. *The Physical Educator*. 1995. № 52 (4). P. 203–208.
11. Nelson M., Story M., Larson N., Neumark D., & Lytle L. Emerging adulthood and college-aged youth: An overlooked age for weight-related behavior change. *Obesity*. 2008. № 16. P. 2205–2211.
12. Siedentop D. What is sport education and how does it work? *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*. 1998. № 69 (4). P. 18–20.

#### REFERENCES

1. Dereka, T. (2016). Profesiynna pidhotovka fakhivtsiv fizychnoho vykhovannya u SSHA [Professional training of physical education specialists in the USA]. *Continuing professional education: theory and practice (series: pedagogical sciences)*. Issue № 1–2 (46–47). S. 71–76. URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16932/1/Dereka\\_NPO\\_TP\\_2016\\_1-2.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16932/1/Dereka_NPO_TP_2016_1-2.pdf) [in Ukrainian]
2. Koval'chuk, A. H., Hryban, H. P. Fizychno vykhovannya i sport u vyshchikh navchal'nykh zakladakh SSHA [Physical education and sports in higher educational institutions of the USA]. URL:

http://eprints.zu.edu.ua/12434/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D1%87%D1%83%D0%BA%20\_d.pdf [in Ukrainian]

3. Maznyy, D. Orhanizatsiya fizychnoho vykhovannya u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh Spoluchenykh Shtativ Ameryky [Organization of physical education in higher educational institutions of the United States of America]. URL: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2017-01/2017-01-34.pdf> [in Ukrainian]

4. Medyns'kyy, S. V. (2012). Diyal'nist' amerykans'koho al'yansu zdorov'ya, fizkul'turnoyi osvity, rekreatsiyi y tantsiv kriz' pryizmu chasu [Activities of the American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance through the Prism of Time]. Fizychno vykhovannya, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi: zbirnyk naukovykh prats'. № 3 (19). S. 35–38. [in Ukrainian]

5. Polozhennya pro orhanizatsiyu fizychnoho vykhovannya i masovoho sportu u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh (2006) [Regulations on the organization of physical education and mass sports in higher educational institutions]: nakaz Minosvity i nauky Ukrainy, 11.01.2006 r. № 4. Informatsiynyy zbirnyk. № 10–12. S. 16–37. [in Ukrainian]

6. Rybalko, L. M. (2019). Svitovyy dosvid fizkul'turno-ozdorovchoyi diyal'nosti u zakladakh vyshchoyi osvity [World experience of physical culture and health activities in institutions of higher education]. Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Kyiv. Vyp. 3. (110). S. 487–491. [in Ukrainian]

7. Rybalko, L. M. Suchasna fizkul'turno-ozdorovcha robota v zarubizhnykh krainakh [Modern physical culture and health work in foreign countries]. URL: <https://www.google.com/search> [in Ukrainian]

8. Rychkova, M. (2016). Osoblyvosti fizychnoho vykhovannya v universytetakh SSHA [Peculiarities of physical education in US universities]. Pedagogichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyi tekhnolohiyi. № 4 (58). S. 55–61. [in Ukrainian]

9. Cherniy, L. V. (2011). Kompetentnisnyy pidkhid u fakhoviy pidhotovtsi maybutnikh uchyteliv inozemnoyi movy v

universytetakh SSHA [Competency approach in the professional training of future foreign language teachers in the universities of the USA]: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. ped. nauk: 13.00.04 – teoriya i metodyka profesiynoyi osvity. TNPU im. V. Hnatyuka. Ternopil'. 20 s. [in Ukrainian]

10. Adams, T., Brynteson, P. (1995). Theeffectsoftwotyp esofrequiredphysicaleducationprogramsonattitudes and exercisehabits of college alumni. The Physical Educator. № 52(4). P. 203–208. [in English]

11. Nelson, M., Story, M., Larson, N., Neumark, D., & Lytle, L. (2008). Emerging adulthood and college-aged youth: An overlooked agefor weight-related behavior change. Obesity. № 16. P. 2205–2211. [in English]

12. Siedentop, D. (1998). What is sport education and how does it work? Journal of Physical Education, Recreation and Dance. № 69 (4). P. 18–20. [in English]

#### ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

**ФІЛОНЕНКО Оксана Володимирівна** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

**Наукові інтереси:** професійна підготовка майбутнього вчителя; розвиток освіти й педагогічної думки в Україні у другій половині XIX – XX століття.

#### INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

**FILONENKO Oksana Volodymyrivna** – Doctor of Pedagogy Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Special Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

**Scientific interests:** professional training of the future teacher; development of education and pedagogics in Ukraine in the 2nd half of the 19th – 20th centuries.

*Стаття надійшла до редакції 11.04.2024 р.*

УДК 378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-98-102

#### ШУМСЬКИЙ Олександр Леонідович –

доктор педагогічних наук, доцент,

професор кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9498-7509>

e-mail: o1l123@ukr.net

### РОЗВИТОК НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ АВТЕНТИЧНОГО ПІСЕННОГО МАТЕРІАЛУ

У статті обґрунтовано, що проблема навчання аудіювання є однією з найбільш нагальних для майбутніх спеціалістів будь-якої галузі, адже однією з умов успішного спілкування іноземною мовою є якісно сформовані аудитивні навички. Показано, що істотного підвищення ефективності навчання аудіювання викладач може досягти як за рахунок удосконалення форм та методів, так і завдяки більш раціональній організації та управління навчальним процесом. У даному контексті може стати в нагоді використання автентичних зразків музичної творчості на заняттях з іноземної мови. Звернення до подібних матеріалів має особливу педагогічну цінність для іноземної освіти, оскільки їх можна розглядати в якості прототипу сучасного стандарту іноземної мови, що дозволяє здобувачам максимально наблизитися до реальних умов функціонування мови, що є додатковим чинником підвищення їхньої мотивації до оволодіння іноземними мовами. Визначено переваги навчання аудіювання із застосуванням аудіовізуальних засобів, які вможливають одночасний вплив на всі основні канали сприйняття інформації. Уточнено, що швидкість, точність розуміння на слух, а також ефективність запам'ятовування залежить від умов пред'явлення пісенного аудіоматеріалу, зокрема, кількості прослуховувань, темпу пісні, довжини фрази, а також відповідності особистим інтересам та схильностям здобувачів. Зазначено, що традиційні форми роботи з автентичним пісенним матеріалом, які, переважно, зводяться до прослуховування, читання, перекладу, заучування та відтворення напам'ять, не завжди можуть забезпечити досягнення поставлених викладачем дидактичних цілей. Наведено приклади вправ для подолання низки істотних труднощів у процесі сприйняття та розуміння змісту іноземного автентичного пісенного матеріалу. Встановлено, що методично та дидактично грамотна побудована робота з пісенним матеріалом сприятиме вдосконаленню фонетичних навичок, активізації психічних функцій особистості, розширенню словникового запасу, підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов.